OIKEUSMINISTERIÖ

21.6.2017 OM 9/51/2017

Kommunstyrelsen (exkl. Landskapet Åland)

PRESIDENTVALET 2018 OCH LANDSKAPSVALET SOM EVENTUELLT FÖRRÄTTAS SAMTIDIGT: Bestämmande av röstningsställena och meddelande av deras uppgifter, valmaterial, användning av valdatasystemet och övrig information om valet

1. Val som förrättas år 2018

Presidentvalet

Det nästa allmänna valet är presidentvalet som förrättas söndagen 28.1.2018. Förhandsröstning ordnas i hemlandet 17–23.1.2018 (från onsdag till tisdag) och utomlands 17–20.1.2018 (från onsdag till lördag). Förhandsröstning ombord på ett finskt fartyg som befinner sig utomlands kan inledas redan 10.1.2018.

Om ingen av kandidaterna har fått majoriteten av de avgivna rösterna i valet som förrättas 28.1.2018, ska ett nytt val förrättas 11.2.2018 mellan de två kandidater som fått flest röster. Förhandsröstning i det andra valet ordnas i hemlandet 31.1–6.2.2018 (från onsdag till tisdag) och utomlands 31.1–3.2.2018 (från onsdag till lördag).

Det eventuella landskapsvalet

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd) överlämnades till riksdagen 2.3.2017. I propositionen ingår bland annat ett förslag till landskapslag och till lag om ändring av vallagen. Enligt propositionen ska det första landskapsvalet förrättas i samband med presidentvalet 2018 så att valdagen är söndagen 28.1.2018. Förhandsröstningsperioderna i hemlandet och utomlands ska vara desamma som vid presidentvalet.

Enligt regeringens proposition ska lagstiftningen träda i kraft 1.7.2017. För tillfället ser det dock ut att denna tidsplan inte kommer att hålla och det är ännu oklart om lagstift-

Besöksadress Södra Esplanaden 10 HELSINGFORS | **Postadress** PB 25 00023 STATSRÅDET | **Telefon** 02951 6001 | **Fax** 09 1606 7730 | **E-postadress** justitieministeriet@om.fi

ningen godkänns och när den träder i kraft. I detta brev utgås det från att bestämmelserna som gäller landskapsval träder i kraft i god tid före valdagen för presidentvalet i den form som föreslås i propositionen och att landskapsvalet förrättas i samband med presidentvalet. Om läget ändras efter att detta brev har skickats, informerar justitieministeriet kommunerna separat om ändringarna.

2. Vallagstiftning

Vallagstiftningen har inte ändrats sedan kommunalvalet i april 2017. I den ovan nämnda regeringspropositionen som gäller social- och hälsovårds- och landskapsreformen föreslås dock flera ändringar i vallagstiftningen. Regeringspropositionen finns på webbadressen
https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/HallituksenEsitys/Sidor/RP_15+2017.aspx

Den uppdaterade vallagen finns på adressen
http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980714

3. Ändringar i landskaps- och valkretsindelningen

I regeringens proposition till social- och hälsovårds- och landskapsreform föreslås ändringar i den nuvarande landskapsindelningen och i valkretsindelningen enligt 5 § i vallagen för fyra kommuners del.

Föreslagna ändringar i landskapsindelningen:
- Heinävesi ska överföras från landskapet Södra Savolax till landskapet Norra Karelen,
- Jorois ska överföras från landskapet Södra Savolax till landskapet Norra Karelen,
- Iitti ska överföras från landskapet Södra Savolax till landskapet Norra Karelen,
- Storkyro ska överföras från landskapet Österbotten till landskapet Södra Österbotten och
- Kuhmoinen ska överföras från landskapet Mellersta Finland till landskapet Birkaland.

Föreslagna ändringar i valkretsindelningen:
- Heinävesi och Jorois ska överföras från Sydöstra Finlands valkrets till Savolax-Karelens valkrets,
- Iitti ska överföras från Sydöstra Finlands valkrets till Tavastlands valkrets och
- Kuhmoinen ska överföras från Mellersta Finlands valkrets till Birkalands valkrets.

4. Allmänt om val som förrättas samtidigt

I valen som förrättas år 2018 finns tre slags röstberättigade:
- de som har rätt att rösta både i presidentvalet och landskapsvalet,
- de som har rätt att rösta enbart i presidentvalet (utlandsfinländare) och
- de som har rätt att rösta enbart i landskapsvalet

Meddelandekorten som avses i 21 § i vallagen skickas till de röstberättigade i kuvert på samma sätt som vid kommunalvalet i våras. De som har rätt att rösta både i presidentvalet och landskapsvalet får två meddelandekort för presidentvalet (för det första och eventuella andra valet) och ett meddelandekort för landskapsvalet. De som har rätt att rösta enbart i någotdera valet får antingen två meddelandekort för presidentvalet eller ett meddelandekort för landskapsvalet.

Den som är röstberättigad i båda valen kan rösta på samma gång i båda valen eller till exempel på förhand i presidentvalet och på valdagen i landskapsvalet. I rösträttsregistret kan antecknas om rösträtten utövas i båda valen på samma gång och i vallängderna finns två kolumner för utövandet av rösträtten beroende på vilket val man röstar i.

Vid presidentvalet är röstsedeln vit[1] och vid landskapsvalet är den turkos. Vid förhandsröstningen ska röstsedeln för respektive val inneslutas i ett separat valkuvert. Vid förhandsröstningen används enbart valkuvert med fönster så att man i fönstret ser vilket val det är fråga om. Vid röstningen på valdagen läggs röstsedlarna i samma valurna. Valkretsnämnderna sörjer för räkningen av förhandsrösterna och för kontrollräkningen både i presidentvalet och i landskapsvalet.

5. Röstningsställena i valen 2018

Enligt 14 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Med stöd av detta är kommunen skyldig att se till att väljarna har tillräckliga möjligheter att rösta på förhand eller på valdagen.

När det gäller att säkerställa ett gott valdeltagande i presidentvalet och landskapsvalet är det ytterst viktigt att det finns tillräckligt med förhandsröstningsställen och vallokaler på valdagen.

Bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena

Enligt 9 § i vallagen ska kommunstyrelsen besluta om antalet och placeringen av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Det ska finnas minst ett förhandsröstningsställe i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl.

De förhandsröstningsställen som fastställts för presidentvalet 2018 används som förhandsröstningsställen även vid landskapsvalet. Det fattas därmed inget separat beslut om förhandsröstningsställena vid landskapsvalet.

Kommunstyrelsen svarar också för nödvändiga upphandlingar för förhandsröstningen enligt vad som föreskrivs om kommunala upphandlingar. Om kommunen ordnar förhandsröstningen i någon utomstående aktörs utrymmen, till exempel i Postens (Posti

[1] I det andra valet vid presidentvalet är röstsedeln brun.

Group Abp) verksamhetsställen (postkontor och tillfälliga verksamhetsställen)[2] eller i ett köpcentrum, ska den själv ingå avtal om detta med aktören i fråga.

Vid bestämmandet av förhandsröstningsställena bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid de anvisningar som ingår i bilaga 1.

Bestämmandet av röstningsställena på valdagen

Enligt 8 § i vallagen utgör kommunen ett röstningsområde, om det inte är nödvändigt att dela in kommunen i flera röstningsområden. I vallagen ingår inga närmare bestämmelser om röstningsområdenas storlek eller antalet invånare inom dem. Fullmäktige fattar beslut om röstningsområdena.

Vid valen 2018 iakttas den indelning i röstningsområden som träder i kraft 15.10.2017. Denna indelning baserar sig på de beslut om röstningsområdena som kommunerna meddelat till magistraterna senast 30.4.2017. Vid presidentvalet och landskapsvalet används samma indelning i röstningsområden.

Varje röstningsområde ska ha ett *röstningsställe på valdagen* vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. På valdagen får väljaren rösta endast på det röstningsställe som finns inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret. Justitieministeriet rekommenderar att kommunerna vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen i tillämpliga delar följer anvisningarna om bestämmandet av förhandsröstningsställena i bilaga 1.

De röstningsställen på valdagen som fastställts för presidentvalet 2018 används som röstningsställen på valdagen även vid landskapsvalet. Det fattas därmed inget separat beslut om röstningsställena på valdagen vid landskapsvalet.

Under de senaste åren har kommunerna betydligt minskat antalet röstningsområden. Detta har försvagat de röstberättigades möjligheter att rösta på valdagen. Ministeriet rekommenderar att det nuvarande antalet röstningsområden inte utan tvingande skäl minskas. Kommunerna ska tvärtom utreda om det finns möjlighet att öka antalet röstningsområden vid det följande valet. I detta sammanhang bör det också påpekas att användning av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen (se s. 8 i detta brev) inte är någon grund för att minska antalet röstningsområden.

[2] Vid valen åren 2014-2017 ingicks det inte längre något ramavtal mellan Posten och justitieministeriet. Posten erbjöd dock vissa kommuner möjlighet att använda dess tjänster för ordnandet av förhandsröstningen och kommunerna fick på samma sätt som förut själv bestämma om de ville använda Postens tjänster eller ordna förhandsröstningen på något annat sätt. Samma förfarande tillämpas vid valen 2018. Postens försäljningspersonal kommer att kontakta kommunerna i fråga under hösten 2017 och avsikten är att avtalen mellan Posten och kommunerna ingås före slutet av oktober.

Tidsplanen för bestämmandet av röstningsställena och uppgifterna som ska registreras i valdatasystemet

Kommunstyrelsen ska fatta beslut om de allmänna förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i god tid så att de kan registreras i justitieministeriets valdatasystem senast fredagen 3.11.2017.

Enligt 9 § 4 mom. i vallagen ska kommunstyrelsen se till att i det register över röstningsställen som Befolkningsregistercentralen för, (dvs. basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem) på det sätt som Befolkningsregistercentralen bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas
det allmänna förhandsröstningsställets
- -namn
- besöksadress,
- de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt

i fråga om röstningsstället på valdagen
- namn och
- besöksadress samt

övriga uppgifter som Befolkningsregistercentralen föreskriver.

Befolkningsregistercentralen kommer att skicka ett brev med närmare anvisningar om meddelandet av uppgifter via basdatasystemet i augusti-september 2017. Också i VAT-anvisning nr 2b finns närmare anvisningar om detta. Anvisningarna ska läsas omsorgsfullt och iakttas noggrant.

Uppgifterna om förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen ska registreras i basdatasystemet senast **fredagen 3.11.2017 kl.** 12.[3]

Andra uppgifter som ska registreras i basdatasystemet

Kommunens centralvalnämnd ska dessutom inom samma tidsfrist se till att det i valdatasystemets basdatasystem finns aktuella kontaktuppgifter för centralvalnämnden för valen 2018 och kvittera i systemet att uppgifterna har kontrollerats. Det är särskilt viktigt att registrera
- centralvalnämndens telefonnummer som skrivs ut på meddelandekortet (s.k. telefonnummer för allmänheten) och
- leveransadress för vallängderna, som ska vara en besöksadress (inte en PB-adress).

Det är viktigt att de ovan nämnda uppgifterna, dvs.
- uppgifterna om förhandsröstningsställena,
- uppgifterna om röstningsstället på valdagen

[3] Enligt 9 § i vallagen är de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen i hemlandet som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen, röstningsställen vid valet. I praktiken måste den sista registreringsdagen dock vara tidigare, i detta fall 3.11.2017, eftersom det till meddelandekortet som skickas till var och en röstberättigad bifogas en förteckning över de förhandsröstningsställen som finns i dennes valkrets samt deras adresser och öppettider. Tillräcklig tid måste reserveras för att skriva ut, kontrollera och trycka dessa förteckningar.

- centralvalnämndens kontaktinformation och
- vallängdens leveransadress

är korrekta, eftersom uppgifterna (med undantag av det sistnämnda) skrivs ut på meddelandekortet som skickas till väljaren och på dess bilaga.

Kommunen ska se till att uppgifterna som finns i basdatasystemet 3.11.2017 kl. 12 är slutliga uppgifter som gäller vid valen 2018. Kommunerna svarar för att uppgifterna är korrekta.

6. Om kommunala valmyndigheters behörighet och jäv vid val

De kommunala valmyndigheterna som utnämns för presidentvalet sköter valmyndighetsuppgifterna även vid landskapsvalet. Valmyndigheter utnämns därmed inte separat för landskapsvalet.

Bestämmelserna om valmyndigheternas behörighet och jäv preciserades genom en lag om ändring av vallagen (361/2016) som trädde i kraft 1.6.2016. Ändringen tillämpades redan på kommunalvalet 2017. Bestämmelserna som tillämpas på valen 2018 är sammanfattningsvis enligt följande:

Den kommunala centralvalnämnden

Kommunens centralvalnämnd vid valen 2018 är centralvalnämnden som tillsatts av den fullmäktige som inledde sin verksamhet 1.6.2017.

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag enligt kommunallagen (410/2015). Därtill ska både medlemmarna och ersättarna i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval (2017) ställt upp kandidater i kommunen.

Jäv: I fråga om jäv för medlemmarna och deras ersättare gäller vad som föreskrivs i 27–30 § i förvaltningslagen. Eftersom centralvalnämnden vid valen 2018 inte sköter kandidatuppställningen, räkningen av förhandsrösterna eller kontrollräkningen torde jävsituationer vara mycket sällsynta.

Valnämnden

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag enligt kommunallagen. Därtill ska såväl medlemmarna som deras ersättare i mån av möjlighet företräda de i partiregistret införda partier som vid föregående riksdagsval (2015) ställt upp kandidater i valkretsen. En kandidat i presidentvalet eller landskapsvalet får inte vara medlem eller ersättare.[4]

[4] Vid presidentvalet ska kandidatansökan lämnas in till Helsingfors valkretsnämnd senast tisdagen 12.12.2017. Ansökan som gäller landskapsvalet ska lämnas in inom samma tidsfrist. Kandidatuppställningen för båda valen fastställs torsdagen 21.12.2017.

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valnämnden. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan delta i alla valnämndens uppgifter med ett undantag: en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar får inte vara ett sådant valbiträde som avses i 73 § 2 mom. i vallagen.

Valbestyrelsen

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag enligt kommunallagen. Därtill ska såväl medlemmarna som deras ersättare i mån av möjlighet företräda de i partiregistret införda partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen. En kandidat i presidentvalet eller landskapsvalet eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen. När det gäller behörigheten vid landskapsval spelar det ingen roll i vilket landskap kandidaten har ställts upp: ett syskon till en kandidat som ställts upp i landskapet A är inte behörig att vara medlem i valbestyrelsen i någon kommun.[5]

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valbestyrelsen. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan sköta alla valbestyrelsens uppgifter.

Valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe och hemmaröstning

Behörighet: En person som är omyndig[6] eller en kandidat i presidentvalet eller landskapsvalet eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. När det gäller behörigheten vid landskapsval spelar det ingen roll i vilket landskap kandidaten har ställt upp: ett syskon till en kandidat som ställts upp i landskapet A är inte behörig att vara valförrättare i någon kommun.[7]

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valförrättare. Detta betyder att den som utsetts till valförrättare kan sköta alla valförrättarens uppgifter.

Valbiträde i ett röstningsställe på valdagen

Behörighet: En person som är omyndig[8] eller en kandidat i presidentvalet eller landskapsvalet eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valbiträde.

Jäv: Valbiträdet har bara en uppgift, dvs. att biträda väljaren. Bestämmelserna om behörighet tryggar på ett tillräckligt sätt att valbiträdet kan biträda alla väljare som behöver hjälp.

---

[5] Detta beror på att väljarna kan rösta på förhand i vilken kommun som helst.
[6] En person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig.
[7] Se fotnot 5.
[8] En person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig.

7. Användningen av valdatasystemet

I valen 2018 använder alla kommuner följande delsystem i valdatasystemet:
1) basdatasystemet (centralvalnämnden),
2) rösträttsdatasystemet (används av valförrättarna vid förhandsröstningen samt av centralvalnämnden för s.k. "efterregistreringar"),
3) resultatuträkningssystemet som används för den preliminära rösträkningen vid presidentvalet (centralvalnämnden) och
4) resultatuträkningssystemet som används för den preliminära rösträkningen vid landskapsvalet (centralvalnämnden).

Användningen av valdatasystemet administreras av Rättsregistercentralen. Systemets huvudanvändare och valstödet (vaalituki@om.fi) ger närmare anvisningar om användningen av systemet. Leverantören av driftstjänster är fortsättningsvis Tieto Abp.

Behörighetskontrollen i valdatasystemet bygger på stark autentisering, vilket innebär att varje användare måste ha antingen ett chipförsett elektroniskt id-kort (certifikatkort), personliga nätbankskoder eller ett certifikat som anslutits till mobiltelefonens SIM-kort (mobilcertifikat).

I valdatasystemets vissa delsystem har efter det föregående kommunalvalet gjorts en del förbättringar på basis av användarnas kommentarer. I huvudsak används systemen dock på samma sätt som vid kommunalvalet.

Produktionsanvändningen av valdatasystemet inleds 9.10.2017 då basdatasystemet öppnas för centralvalnämndernas bruk. Valstödet ger närmare anvisningar om användningen och tidsplanen för användningen av valdatasystemet senare. Valstödet skickar också vissa påminnelser som gäller användningen.

I detta sammanhang uppmärksammas kommunerna om två ärenden som gäller användningen av valdatasystemet.

Användning av rösträttsdatasystemet på valdagen

Rösträttsdatasystemet ("den elektroniska vallängden") har använts vid röstningen på valdagen vid tidigare val enligt följande:
- vid riksdagsvalet 2011 användes det i 31 kommuner inom ett röstningsområde i var kommun,
- vid presidentvalet 2012 i ca 60 kommuner inom ca 120 röstningsområden,
- vid kommunalvalet 2014 i ca 80 kommuner inom ca 250 röstningsområden,
- vid Europaparlamentsvalet 2014 i 102 kommuner inom totalt 300 röstningsområden,
- vid riksdagsvalet 2015 i 113 kommuner inom totalt 402 röstningsområden och
- vid kommunalvalet 2017 i 120 kommuner inom totalt 518 röstningsområden.

Kommunernas erfarenheter av den elektroniska vallängden har varit i huvudsak positiva.

Sedan kommunalvalet 2017 har den elektroniska vallängden utvecklats på basis av användarnas erfarenheter.

Den elektroniska vallängden kan användas i stället för eller vid sidan om pappersvallängden. Vart och ett röstningsområde måste dock absolut också ha en pappersvallängd som reserv.

Enligt den preliminära planen fortsätter användningen av den elektroniska vallängden vid röstningen på valdagen på följande sätt vid valen 2018:
- Kommunerna som använde systemet vid valen som förrättades under åren 2011-2017: Systemet kan användas inom de röstningsområden som kommunen bestämmer. Kommunen bör dock i god tid före valet anmäla dessa röstningsområden till valstödet.
- Andra kommuner: Kommunerna kan anmäla valstödet om de är intresserade av att använda systemet inom ett röstningsområde. Valstödet bedömer om det med beaktande av valdatasystemets hela användning är lämpligt att kommunen i fråga deltar i användningen.

Justitieministeriet och valstödet kan begränsa antalet röstningsområden som deltar i användningen. Kommunen kan också återkalla sin anmälning, om det t.ex. uppstår tekniska problem.

Det bör dock betonas att <u>användningen av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen, både vid de kommande valen och i framtiden, är frivillig</u>. Kommunerna har även i fortsättningen möjlighet att använda pappersvallängder. Eventuell användning av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen (se s. 4 i detta brev) är således inte någon grund för att minska antalet röstningsområden.

Användning av resultatuträkningssystemet i röstningsområdena för att mata in resultatet av den preliminära rösträkningen

Vid den preliminära rösträkningen registrerades resultaten i resultatuträkningssystemet direkt i röstningsområdena
- vid Europaparlamentsvalet 2014 i fyra kommuner,
- vid riksdagsvalet 2015 i 43 kommuner (inom 192 röstningsområden) och
- vid kommunalvalet 2017 i 55 kommuner (inom 335 röstningsområden).

Också i fråga om detta var kommunernas erfarenheter positiva och dessa kommuner kan välja att tillämpa samma förfarande.

Vid valen 2018 har även andra kommuner möjlighet att anmäla valstödet om de är intresserade av att ta i bruk detta förfarande. Avsikten är dock att förfarandet tas i bruk stegvis. Därför kan andra än de ovan nämnda kommunerna ta i bruk förfarandet högst inom ett röstningsområde. På samma sätt som i fråga om användningen av den elektroniska vallängden kan justitieministeriet och valstödet begränsa antalet röstningsområden som deltar i användningen och kommunerna har också möjlighet återkalla sin anmälning.

Röstningsområdena som tar i bruk förfarandet ska som reservsystem använda det traditionella förfarandet, där resultatuppgifterna meddelas till kommunens informationscentral.

8. Valmaterial och valanvisningar

Justitieministeriets elektroniska tjänst för beställning av valmaterial öppnas i september 2017. I beställningstjänsten beställs valmaterial på samma gång både för presidentvalet och landskapsvalet. Centralvalnämnderna ska före 23.10.2017 anteckna sitt behov av valmaterial i tjänsten. Justitieministeriet skickar närmare anvisningar om användningen av tjänsten senare per e-post.

Distributionen av valmaterialet inleds 24.11.2017.

Justitieministeriet påminner kommunerna om att röstsedlar från de föregående valen och alla valkuvert utan fönster ska förstöras. Vid valen 2018 används enbart valkuvert med fönster.

Valanvisningarna och VAT-anvisningarna distribueras till centralvalnämnderna i oktober-november 2017, dock så, att VAT-anvisningarna nr. 1 och 2b distribueras till kommunerna redan i september 2017.

9. Utbildning

Justitieministeriets utbildning

Justitieministeriet ordnar i december 2017 för kommunernas centralvalnämnder valutbildning som gäller förrättningen av valen 2018. Det ordnas totalt 5 kursdagar av vilka en är på svenska och resten på finska. Under alla kursdagar är det dock möjligt att ställa frågor både på finska och svenska. När och var denna utbildning ordnas och programmet för utbildningen framgår av bilaga 2. I två av utbildningarna på finska och i utbildningen på svenska ordnas möjlighet att delta via Skype eller Lync. Justitieministeriet kommer också att publicera en video om utbildningen som finns tillgänglig via valdatasystemet.

Deltagande i utbildningen är frivilligt. Deltagarna behöver inte skilt anmäla sig till utbildningen utan det räcker att deltagarna kommer till kursplatsen. Vi rekommenderar dock att högst tre-fyra personer per kommun deltar i utbildningen, eftersom utrymmen som reserverats för kursen är begränsade. Deltagande i utbildningen är avgiftsfritt, men ministeriet ersätter dock inte deltagarnas rese- eller matkostnader.

Antalet kursdagar är betydligt mindre än vid kommunalvalet 2017. Detta beror för det första på att centralvalnämnderna vid valen 2018 har betydligt färre uppgifter än vid kommunalval och för det andra på att man kan delta i utbildningen även via Skype eller Lync eller genom att titta på utbildningsvideon. Å andra sidan antas det finnas behov

för utbildning, eftersom valen 2018 till en del skiljer sig från tidigare val beroende på att två val förrättas samtidigt.

I utbildningen behandlas frågor som tas upp i valanvisningarna och VAT-anvisningarna, dvs.
- den kommunala centralvalnämndens uppgifter
- ordnandet av förhandsröstningen
- ordnandet av röstningen på valdagen
- användningen av valdatasystemet
- användningen av rösträttsdatasystemet på de allmänna förhandsröstningsställena
- användningen av rösträttsdatasystemet vid centralvalnämnden ("efterregistreringar")
- användningen av rösträttsdatasystemet vid valnämnden ("elektroniska vallängden")
- resultatuträkningssystemet för presidentvalet och landskapsvalet (preliminär rösträkning).

Kommunens egen utbildning

Den kommunala centralvalnämnden ska utbilda, handleda och råda kommunens övriga valmyndigheter (valnämnderna, valbestyrelserna samt valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstningen) för att dessa klarar av de uppgifter som hör till dem. Centralvalnämnden kan som utbildningsmaterial använda till exempel justitieministeriets valanvisningar och VAT-anvisningar.

Valdatasystemets testmiljö, som kommunerna kan använda för att testa användningen av de olika delsystemen, öppnas 13.11.2017.

10. Engångsersättningen till kommunerna

I enlighet med 188 § i vallagen betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i presidentvalet. Om det förrättas två omgångar vid presidentvalet betalas ersättning till dubbelt belopp.

Ersättningens storlek kan fastställas först efter att statsbudgeten för nästa år har godkänts. Kommunerna underrättas om detta senare. Det kan nämnas att vid riksdagsvalet 2015 var ersättningen 2,1 euro, dock minst 2400 euro. Ersättningen betalas till kommunerna på våren 2018.

Ingen engångsersättning betalas i fråga om landskapsvalen.

11. Övrigt

Justitieministeriets och valstödets kommunikation med centralvalnämnderna

Under beredningen och förrättandet av kommunalvalet kommer justitieministeriet och valstödet att skicka information till centralvalnämnderna främst per e-post. Därför är det skäl att centralvalnämnden redan i detta skede kontrollerar att den har en fungerande e-postadress. Centralvalnämndernas kontaktinformation i det senaste kommunalvalet finns på
http://www.vaalit.fi/sv/index/kontakt.html.
Eventuella ändringar i e-postadresserna ska meddelas till valstödet (vaalituki@om.fi).

Ändring i justitieministeriets personal

Jussi Aaltonen, som arbetat som konsultativ tjänsteman vid justitieministeriet, går i pension fr.o.m. 1.8.2017. Hans uppgifter sköts i fortsättningen av konsultativ tjänsteman Heini Huotarinen.

Vidarebefordrande av detta brev till centralvalnämnden

Justitieministeriet ber kommunstyrelsen sända detta brev till centralvalnämnden för kännedom. Brevet finns tillgängligt även på justitieministeriets webbplats www.vaalit.fi.

12. Närmare information

Närmare upplysningar om valet:
www.vaalit.fi.
- valdirektör Arto Jääskeläinen, tfn 02951 50128,
- konsultativ tjänsteman Heini Huotarinen, tfn 02951 50127,
- specialsakkunnig Laura Nurminen, tfn 02951 50143,
- administrativ medarbetare Terttu Tuomi, tfn 02951 50206,
- närmare upplysningar i frågor som gäller valdatasystemet: **valstödet** vid Rättsregistercentralen, tfn 02956 65610, där samtalen besvaras av Anniina Tjurin (VAT-huvudanvändare), Marita Kolehmainen, Otto Palmu, Mira Keränen och Juha Mäenalusta.

E-postadresser: fornamn.efternamn@om.fi samt vaalituki@om.fi.

Valdirektör Arto Jääskeläinen

Heini Huotarinen

Överinspektör Heini Huotarinen

BILAGOR: 1) Om bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena
2) Valutbildningar för valen 2018
3) Vissa bestämda tider vid presidentvalet 2018
4) Vissa bestämda tider vid landskapsvalet 2018

FÖR KÄNNEDOM: Utrikesministeriet
Finansministeriet / kommunavdelningen
Befolkningsregistercentralen
Finlands kommunförbund

BILAGA 1

Om bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena

Vid bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid följande:

Det måste finnas tillräckligt många förhandsröstningsställen

Kommunen måste absolut se till att det i kommunen finns tillräckligt många allmänna förhandsröstningsställen i förhållande till antalet röstberättigade invånare i kommunen, så att väljarna kan rösta på förhand utan något större besvär och utan att det skulle ta en onödigt lång tid.

Var ska förhandsröstningsstället ligga?

Förhandsröstning bör ordnas på en plats som är lätt att hitta och som väljarna gärna kommer till. Förhandsröstningen kan ordnas t.ex. på en sådan plats som medborgarna också annars ofta besöker. Det ska dock ses till att även de som bor utanför tätorten har goda möjligheter att rösta på förhand.

Förhandsröstningsstället bör dessutom vara så neutralt som möjligt beträffande ideologiska och ekonomiska sammankopplingar för att trygga att en så stor del som möjligt av väljarna gärna kommer till platsen.

I de senaste valen har man fått bra erfarenheter av bl.a.
- postkontor,
- bibliotek,
- olika affärs- och köpcentrum,
- kommunhus och andra kommunala ämbetsverk,
- olika läroverk,
- kommunala servicecentrum och
- samserviceställen samt
- ambulerande röstningsställen, dvs. röstningsbussar, förbindelsefartyg och motsvarande.

Ett exempel på en ny slags lösning har varit det allmänna förhandsröstningsstället på Helsingfors flygplats.

Förhandsröstning måste ordnas på en plats som alla röstberättigade har tillträde till. Därför kan förhandsröstning inte ordnas t.ex. på ett garnisonsområde.

Förhandsröstningsställenas tillgänglighet

Uppmärksamhet bör fästas vid att funktionshindrade och på annat sätt rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på förhand. Parkeringsplats för funktionshindrades fort-

skaffningsmedel bör i mån av möjlighet reserveras i omedelbar närhet av röstningsstället och hjälp ordnas för funktionshindrade både på röstningsstället och utanför det. Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska t.ex. förses med ramp så att de som använder eldriven rullstol eller rollator kommer till röstningsplatsen utan svårigheter. Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller ett fristående skrivunderlägg med skärm så att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar. Det ska strävas efter att de brister i förhandsröstningsställenas tillgänglighet som eventuellt upptäckts vid tidigare val åtgärdas före valet.

Ordningen på förhandsröstningsställena och förbudet mot valreklam

Förhandsröstningsställets lokaler och belägenhet ska lämpa sig för förhandsröstning också med tanke på ordningen på röstningsstället. I 56 § 1 mom. i vallagen föreskrivs om ordningen på förhandsröstningsställena och i samband med detta om det s.k. förbudet mot valreklam. Av praktiska skäl kan förbudet mot valreklam i fråga om vissa förhandsröstningsställen omfatta ett mer begränsat område än i fråga om röstningsområdets röstningsställe på valdagen. Om förhandsröstningsstället finns t.ex. i ett köpcentrum ska kommunens centralvalnämnd vid behov på förhand kontakta köpcentrets ledning för att säkerställa att förhandsröstningen på ett behörigt sätt beaktas i centrets övriga verksamhet. I fråga om omfattningen av förbudet mot valreklam kan det i detta fall anses som minimikrav att valkampanjer och valreklam inte får synas till eller höras på förhandsröstningsstället eller vid ytterdörren/ingången till förhandsröstningsstället.

Tillräckligt med utrymme och tillräckligt många valförrättare

Förhandsröstningsstället bör vara tillräckligt stort så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt, dvs. med bevarande av valhemligheten, valfriheten och valfriden (56 § 2 mom. i vallagen). I utrymmet ska kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för kontroll av identiteten, givande av röstsedlar och mottagning av röstningar. Utrymmet ska vara dimensionerat och ordnat så att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt.

Rusning beror ofta på att förhandsröstningen ordnas i en sådan lokal där det inte finns plats för tillräckligt många röstningsbås eller punkter för mottagning av röstningar och/eller på att det inte finns tillräckligt många valförrättare vid mottagningspunkten. Det är ju i allmänhet inte själva röstningen som tar tid utan just mottagandet av röstningen (dvs. när valförrättaren stämplar röstsedeln, röstsedeln innesluts i valkuvertet, följebrevet fylls i och undertecknas, valkuvertet och följebrevet innesluts i ytterkuvertet samt en anteckning om att väljaren har röstat görs i rösträttsregistret). Därför bör kommunerna se till att det finns tillräckligt med mottagningspunkter. I praktiken betyder detta att det ska finnas tillräckligt med personal och att förhandsröstningen ordnas i ett tillräckligt stort utrymme så att röstningen ur väljarens synpunkt går så snabbt och smidigt som möjligt.

Brandsäkerheten

Förhandsröstningsstället ska placeras i byggnaden så att utrymningsvägarna hålls oblockerade. Skyltarna för utrymningsvägarna får inte täckas. Det är skäl att vid behov

på förhand säkerställa hos den regionala räddningsmyndigheten att arrangemangen har skötts korrekt.

Dagarna och tiderna då förhandsröstningsstället är öppet

Enligt 47 § i vallagen ska ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet vara öppet för förhandsröstning under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden, om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen. Ett sådant särskilt skäl kan i praktiken enbart vara att antalet förhandsröstande i en del av kommunen eller i en tätort uppskattas vara litet. I varje kommun ska det dock finnas minst ett förhandsröstningsställe som är öppet under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden. Förutom detta förhandsröstningsställe kan det i olika delar av kommunen finnas andra förhandsröstningsställen, som är öppna under en kortare tid än sju dagar.

Enligt 48 § i vallagen beslutar kommunstyrelsen också om de dagliga öppettiderna. Förhandsröstningsstället får dock inte vara öppet vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20 eller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18. Enligt tidigare erfarenhet lönar det sig att hålla förhandsröstningsstället öppet till klockan 20 minst under de två sista dagarna under förhandsröstningsperioden.

I de senaste valen har man i landsbygden strävat efter att trygga möjligheterna att rösta så att det utöver förhandsröstningsstället i kyrkbyn har funnits allmänna förhandsröstningsställen även i de mindre byarna. Dessa röstningsställen har varit öppna under en kortare tid på samma sätt som t.ex. ett ambulerande förhandsröstningsställe. Till exempel i en kommun fanns det i det senaste valet utöver det allmänna förhandsröstningsstället i kyrkbyn totalt åtta andra allmänna förhandsröstningsställen, som hade en kortare öppettid.

Använd helst samma förhandsröstningsställen från val till val

Förhandsröstningen bör i mån av möjlighet ordnas på samma ställe från val till val, eftersom väljarna på detta sätt lättare vet var de kan rösta på förhand. Att sluta använda ett visst ställe, att flytta stället eller att ändra på öppettiderna utan något tvingande skäl kan orsaka ovisshet bland väljarna.

Tillräckligt med information och anvisningar

Kommunen ska aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens förhandsröstningsställen finns samt om deras öppettider. I praktiken kan denna information ges bl.a. med hjälp av kungörelser, utomhusreklam, tidningsannonser, tidningsartiklar, informationsblad som skickas till alla hushåll eller på kommunens webbplats. Till lokala tidningar och lokalradion bör skickas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider.

På samma sätt som tidigare bifogas det till meddelandekortet som skickas till väljarna en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena inom deras valkrets.
Vägen till förhandsröstningsstället ska märkas tydligt, t.ex. med vägvisare och skyltar.

Ordnandet av förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe

Förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe kan ordnas t.ex. på följande sätt: det ordnas ett röstningsutrymme i en buss eller motsvarande fordon, det fastslås en daglig rutt och tidtabell för bussen, det informeras aktivt om var och när bussen stannar och därefter genomförs planen och förrättas röstningen. Adressen till var och en plats där bussen stannar och de tider då den stannar ska registreras i valdatasystemets register över röstningsställen. Det är viktigt att kommunen informerar om var det ambulerande förhandsröstningsstället stannar, eftersom detta inte anges skilt i förteckningen som skickas till väljarna med meddelandekortet.

BILAGA 2

VALUTBILDNING 2017

Det preliminära programmet för utbildningen presenteras nedan. Förutom tiden då utbildningen inleds är alla klockslag preliminära, och den tid som reserverats för vart ärende kan dras ut efter behov.

Klockan	Ämne	Utbildare	Anm.
9.30	Kursdagen öppnas Landskapsvalet – ett nytt val Kommunala centralvalnämndens uppgifter (Paus)	JM	
10.45	Kommunala centralvalnämndens uppgifter, bl.a. - information, valmaterial, vallängder, arrangemangen kring förhandsröstningen och röstningen på valdagen, granskning av förhandsröstningshandlingarna –fortsätter Användningen av valdatasystemet	JM / RRC	
12.00	**Lunch**		
13.00	Förrättning av förhandsröstningen och röstningen på valdagen Omständigheter som särskilt ska beaktas vid val som förrättas samtidigt, praktiska övningar	JM / RRC	
15.15	De andra valmyndigheternas uppgifter och kommande val	JM	
15.30	Tillställningen avslutas	JM	

Kursdagarna ordnas enligt följande

1. **KUOPIO**

Datum: Tisdag 5.12.2017
Plats: Kuopio fullmäktigehus
Adress: Suokatu 42, 70110 KUOPIO (ingång från huvudentrén)

2. **VANDA**
- **möjlighet att delta via Skype/Lync (närmare anvisningar om detta ges senare)**

Datum: Torsdag 7.12.2017
Plats: Vetenskapscentret Heureka / auditoriet
Adress: Vetenskapsparken 1, 01300 VANDA

3. **TAMMERFORS**
- möjlighet att delta via Skype/Lync (närmare anvisningar om detta ges senare)

Datum: Fredag 8.12.2017
Plats: Tampere-talo / mötesrummet Sonaatti 2
Adress: Yliopistonkatu 55, 33100 TAMMERFORS

4. **ULEÅBORG**

Datum: Tisdag 12.12.2017
Plats: Uleåborgs stadshus / Fullmäktigesalen
Adress: Kirkkokatu 2a, 90100 ULEÅBORG

5. **HELSINGFORS** (svenskspråkig)
- möjlighet att delta via Skype/Lync (närmare anvisningar om detta ges senare)

Datum: Torsdag 14.12.2017
Plats: Justitieministeriet
Adress: Södra Esplanade 10, 00130 HELSINGFORS

BILAGA 3

Vissa bestämda tider vid presidentvalet 2018

Valdag vid det första valet är 28 januari 2018
Valdag vid det eventuella andra valet är 11 februari 2018

Tidpunkt	[9]	Utförs av	Åtgärd	Vallagen
April 2017		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas magistraten	8 § 1 och 2 mom.
Juni 2017		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
Fredag 28 juli 2017		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidatens valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	[10]
Fredag 28 juli 2017		Partiet	Kampanjtiden för presidentvalet inleds	[11]
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen samt de allmänna förhandsröstningsställena vid landskapsvalet i landskapet Åland utfärdas	9 § 1 mom. 2 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsenheter inom socialvården som är förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §

[9] Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).
[10] Lag om kandidaters valfinansiering (273/2009) 2 § 1 mom.
[11] Partilag (10/1969) 8 § 3 mom.

Fredag 3 november 2017 senast	[12]	Kommunstyrelsen/ Centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	9 § 4 mom.
Fredag 3 november 2017 senast		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontaktuppgifter meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	13 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och till hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska beskickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlandet förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning ombord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och röstningstiderna vid dessa tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i kommunen tillkännages	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
Måndag 4 december 2017 senast	55.	Justitieministeriet	Partierna och deras namntecknare meddelas till Helsingfors valkretsnämnd	32 §
Måndag 4 december 2017 senast	55.	Helsingfors valkretsnämnd	Beslut om arrangemangen vid mottagning av kandidatansökan Angående beslutet avfattas en kungörelse som ska delges de valombud som partierna har meddelat och hållas framlagd i valkretsnämndens sammanträdeslokal och publiceras i den officiella tidningen.	34 §

[12] Den sista dagen enligt vallagen är fredagen den 8 december 2017. Av de skäl som framgår av justitieministeriets brev 21.6.2017 (OM 9/51/2017) (till det meddelandekort som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställena inom valkretsen i fråga samt deras adresser och öppettider) ska uppgifterna meddelas senast den 3 november 2017.

Fredag 8 december 2017	51.	Magistraterna	Uppgifterna i rösträttsregistret fastställs	18 § 2 och 3 mom.
Måndag 11 december 2017 senast	48.	Partiet och valmansföreningen	Valombudet meddelas till Helsingfors valkretsnämnd	131 § 4 mom.
Tisdag 12 december 2017 före kl. 16	47.	Valombudet	Kandidatansökan ska senast lämnas in till Helsingfors valkretsnämnd	132 §
Onsdag 13 december 2017 senast	46.	Befolkningsregistercentralen	Upprättande av rösträttsregistret	18 § 1 mom.
Måndag 18 december 2017	41.	Magistraterna	Rösträttsregistret finns framlagt i magistraterna och på andra ställen enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer	23 §
Måndag 18 december 2017	41.	Helsingfors valkretsnämnd	Kandidatansökningarna granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden Kandidaternas inbördes ordningsföljd bestäms för kandidatförteckningen	35—37 §
Utan dröjsmål		Helsingfors valkretsnämnd	Underrättelse till statsrådet om endast en kandidat ställts upp inom föreskriven tid	136 §
Utan dröjsmål efter att den i 136 § avsedda underrättelsen har mottagits		Statsrådet	Statsrådet konstaterar att den enda uppställda kandidaten blir vald till republikens president, meddelar honom eller henne skriftligen detta och utfärdar en kungörelse om saken som ska publiceras i Finlands författningssamling	136 §
Onsdag 20 december 2017 före klockan 16	39.	Valombudet	Rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till den	38 §
Onsdag 20 december 2017	39.	Helsingfors valkretsnämnd	De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 §
Torsdag 21 december 2017	38.	Helsingfors valkretsnämnd	Beslut som eventuellt fattas efter att kandidatansökningarna har behandlats om att en kandidat inte tas upp i kandidatförteckningen för presidentvalet	40 §

Torsdag 21 december 2017 senast	38.	Helsingfors valkretsnämnd	Ett tillkännagivande om de uppställda kandidaterna upprättas och publiceras i Finlands författningssamling	135 §
Torsdag 21 december 2017	38.	Helsingfors valkretsnämnd	Kandidatförteckningen för presidentvalet upprättas	42 § 1 mom.
Torsdag 21 december 2017 tidigast efter att kandidatförteckningen för presidentvalet har uppgjorts	38.	De partier eller de valombud för valmansföreningar som ställt upp kandidater, eller valombudens ersättare	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	[13]
Torsdag 21 december 2017	38.	Helsingfors valkretsnämnd	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom.
Torsdag 4 januari 2018 senast	24.	Befolkningsregistercentralen	Ett meddelandekort skickas till de röstberättigade vars adress är känd	21 § 4 mom.
Onsdag 10 januari 2018	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg inleds	47 § 1 mom.
Fredag 12 januari 2018 före kl. 16	16.	En röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkanden som gäller rösträttsregistret framställs hos magistraten	24 § 1 mom.
Måndag 15 januari 2018	13.	Magistraten	Rättelseyrkandena avgörs	25 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 före kl. 12 senast	12.	Magistraten	Eventuella ändringar som föranleds av besluten till följd av rättelseyrkanden görs i rösträttsregistret	25 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 före kl. 12 senast	12.	Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranleds av dessa görs i rösträttsregistret	26 § 1 mom.
Senast den sjunde dagen efter att parten delgavs beslutet		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats; besvär över ett beslut av Befolkningsregistercentralen eller magistraten genom vilket en person med stöd av 26 § 1 mom. som självrättelse har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.

[13] Lag om kandidaters valfinansiering 11 § 1 mom.

Tisdag 16 januari 2018 kl. 12	12.	Befolkningsregister-centralen	Rösträttsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 före kl. 16 senast	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 §
Onsdag 17 januari 2018	11.	Valförrättarna, valbe-styrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar inleds	47 § 1 mom.
Lördag 20 januari 2018	8.	Valförrättare	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 23 januari 2018	5.	Valförrättarna, valbe-styrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet avslutas	47 § 1 mom.
Onsdag 24 januari 2018 från och med kl. 18	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur röst-rättsregistret röstningsområdes-vis och längderna levereras till centralvalnämnderna	
Fredag 26 januari 2018 kl. 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hin-ner behandlas	63 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2018 kl. 9–20	**VD**	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 § och 127 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2018 tidigast kl. 15 eller av sär-skilda skäl kl. 12	**VD**	Valkretsnämnden	Förhandsrösterna räknas	86 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2018 efter kl. 20	**VD**	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 29 januari 2018 senast kl. 12	1.	Valkretsnämnden	De röster som avgetts på valda-gen kontrollräknas	87 §
Tisdag 30 januari 2018 vid ett möte som inleds kl. 10	2.	Valkretsnämnden	De röstetal som varje kandidat fått i valkretsen i det första valet fastställs och meddelas till Helsingfors valkretsnämnd	137 §
Tisdag 30 januari 2018 utan dröjsmål efter att ha fått de meddelanden som avses i 137 §		Helsingfors valkrets-nämnd	Det slutliga antal röster som i det första valet avgetts för varje kandidat i hela landet och det totala antalet röster fastställs och meddelas till justitieministeriet	138 § 1 mom.

Utan dröjsmål		Statsrådet	Om någon kandidat vid det första valet i hela landet har fått mer än hälften av de avgivna rösterna, konstateras att kandidaten har blivit vald till republikens president. Den som har blivit vald underrättas om detta och en kungörelse publiceras i Finlands författningssamling.	138 § 2 mom.
Utan dröjsmål		Justitieministeriet	Om ingen av kandidaterna har blivit vald vid det första valet utfärdas en kungörelse om resultatet av det första valet och att det förrättas ett andra val. Kungörelsen publiceras i Finlands författningssamling.	139 §
Det eventuella andra valet				
Utan dröjsmål	12.	Helsingfors valkretsnämnd	Kandidatförteckningen för det andra valet upprättas (och uppgifterna i det riksomfattande kandidatregistret uppdateras)	42 § 2 mom.
Tisdag 30 januari 2018 före kl. 16	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma (om inte detta har gjorts redan i samband med första valet)	55 § 1 mom.
Onsdag 31 januari 2018	11.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen vid det andra valet i hemlandet och i finska beskickningar samt hemmaröstningen inleds	
Lördag 3 februari 2018	8.	Valförrättare	Förhandsröstningen vid det andra valet avslutas i utlandet	
Tisdag 6 februari 2018	5.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen vid det andra valet i hemlandet och hemmaröstningen avslutas	
Onsdag 7 februari 2018 från och med kl. 18	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur rösträttsregistret röstningsområdesvis och längderna levereras till centralvalnämnderna	
Fredag 9 februari 2018	2.	Den kommunala centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna vid det andra valet granskas så att de handlingar som kommit in fredagen den 9 februari 2018 före kl. 19 hinner behandlas	63 § 1 mom.

Söndag 11 februari 2018	**VD**	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 och 127 § 2 mom.
Söndag 11 februari 2018 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl kl. 12	**VD**	Valkretsnämnden	Förhandsrösterna räknas	86 § 1 mom.
Söndag 11 februari 2018 efter kl. 20	**VD**	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 § 1 mom.
Måndag 12 februari 2018 senast kl. 12	1.	Valkretsnämnden	De röster som avgetts på valdagen kontrollräknas	87 § 1 mom.
Onsdag 14 februari 2018 kl. 18	3.	Valkretsnämnden	De röstetal som kandidaterna fått i valkretsen i det andra valet fastställs; kandidaternas röstetal och det totala antalet avgivna röster i valet meddelas till Helsingfors valkretsnämnd	141 §
Onsdag 14 februari 2018	3.	Helsingfors valkretsnämnd	Det slutliga antalet röster som i det andra valet avgetts för kandidaterna i hela landet fastställs och meddelas till statsrådet	142 § 1 mom.
Torsdag 15 februari 2018	4.	Statsrådet	Konstaterar vilkendera kandidaten som har valts till republikens president och underrättar den som blivit vald om detta samt utfärdar en kungörelse om valresultatet. Kungörelsen publiceras i Finlands författningssamling.	142 § 2 mom.
Söndag 25 februari 2018	14.	Kandidaten	Sådana kostnader för kandidatens valkampanj som finansieras med valfinansiering kan inte längre uppkomma	[14]
Söndag 25 februari 2018		Partiet	Kampanjtiden för presidentvalet går ut	[15]
Torsdag 1 mars 2018		Republikens president	Presidenten tillträder sitt ämbete[16]	[17]
Efter valförrättningen		Justitieministeriet	Arkivutskrifterna matas ut ur rösträttsregistret och uppgifterna i registret utplånas	29 § 3 mom.

[14] Lag om kandidaters valfinansiering 8 § 1 mom. Om det inte förrättas ett andra val är tidsfristen söndag 11 februari 2018.
[15] Partilag 8 § 3 mom. Om det inte förrättas ett andra val är tidsfristen söndag 11 februari 2018.
[16] Blir presidenten vald redan i det första valet tillträder han eller hon sitt ämbete torsdagen den 1 februari 2018.
[17] Grundlagen 55 § 1 mom.

Efter arkivutskrifterna		Befolkningsregister-centralen	Uppgifterna i rösträttsregistret utplånas	29 § 3 mom.
Inom två månader efter det att valresultatet har fast-ställts (antingen tisdag 3 april 2018 eller måndag 16 april 2018)		De partier eller de valombud för val-mansföreningar som ställt upp kandidater, eller valombudens ersättare	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revis-ionsverk	[18]

[18] Lag om kandidaters valfinansiering 5 och 8 § och lag om beräknande av laga tid (150/1930) 3 och 5 §.

BILAGA 4

Vissa bestämda tider vid landskapsvalet 2018

Valdag den 28 januari 2018

Grundar sig på lagförslag enligt RP 15/2017 rd

Tidpunkt	[19]	Utförs av	Åtgärd	Vallagen
April 2017		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas magistraten	8 § 1 och 2 mom.
Juni 2017		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
I god tid		Landskapsförvaltningens tillfälliga organ	Landskapsvalnämnden tillsätts	198 § 2 mom.
Fredag 28 juli 2017		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidatens valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	[20]
Fredag 28 juli 2017		Partiet	Kampanjtiden för landskapsvalet inleds	[21]
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen samt de allmänna förhandsröstningsställena vid kommunalvalet i landskapet Åland	9 § 1 mom. 2) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsenheter inom socialvården som är förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.

[19] Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).
[20] Lag om kandidaters valfinansiering (273/2009), 2 § 1 mom.
[21] Partilagen (10/1969), 8 § 3 mom.

I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §
Fredag 3 november 2017 senast		Landskapsvalnämnden	Landskapsvalnämndens kontaktuppgifter meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	12 a § 2 mom.
Fredag 3 november 2017 senast	[22]	Kommunstyrelsen/ Centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens allmänna förhandsröstningsställen och vallokaler på valdagen meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	9 § 4 mom.
Fredag 3 november 2017 senast		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontaktuppgifter meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	13 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och till hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska beskickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlandet förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning ombord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och röstningstiderna tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i kommunen tillkännages	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
Måndag 4 december 2017 senast	55.	Justitieministeriet	Partierna och deras namntecknare meddelas landskapsvalnämnderna	32 §

[22] Den sista dagen enligt vallagen är fredagen den 8 december 2017. Av de skäl som framgår av justitieministeriets brev 21.6.2017 (OM 9/51/2017) (till det meddelandekort som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställena inom valkretsen i fråga samt deras adresser och öppettider) ska uppgifterna meddelas senast 3 november 2017.

Måndag 4 december 2017 senast	55.	Landskapsvalnämnden	Beslut om arrangemangen vid mottagning av kandidatansökan Angående beslutet avfattas en kungörelse som ska delges de valombud som partierna har meddelat och hållas framlagd i centralvalnämndens sammanträdeslokal samt offentliggöras på det sätt som landskapets tillkännagivanden meddelas för kännedom	34 §
Fredag 8 december 2017	51.	Magistraterna	Uppgifterna i rösträttsregistret fastställs	18 § 2 och 3 mom.
Tisdag 12 december 2017 före kl. 16	47.	Valombudet	Kandidatansökan lämnas in till landskapsvalnämnden senast	31 och 198 § 3 mom.
Onsdag 13 december 2017 senast	46.	Befolkningsregistercentralen	Upprättande av rösträttsregistret	18 § 1 mom.
Måndag 18 december 2017	41.	Magistraterna	Rösträttsregistret finns framlagt i magistraterna och på andra ställen enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer	23 §
Måndag 18 december 2017	41.	Landskapsvalnämnden	Kandidatansökan granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden; Kandidaternas inbördes ordning bestäms för sammanställning av kandidatlistorna	35—37 § och 198 § 3 mom.
Onsdag 20 december 2017 före kl. 16	39.	Valombudet	Rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till den	38 § och 198 § 3 mom.
Onsdag 20 december 2017	39.	Landskapsvalnämnden	De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 § och 198 § 3 mom.
Torsdag 21 december 2017 före kl. 12	38.	Valombudet	Ett parti eller en valmansförening, vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, kan återta sin kandidatansökan	40 § 2 och 3 mom. och 198 § 3 mom.

Torsdag 21 december 2017	38.	Landskapsvalnämnden	Beslut, som eventuellt fattas efter att kandidatansökningarna har behandlats, om att en kandidat inte tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna.	40 § och 198 § 3 mom.
Torsdag 21 december 2017	38.	Landskapsvalnämnden	Uppgörande av sammanställningen av kandidatlistorna	41 § och 198 § 3 mom.
Torsdag 21 december 2017	38.	Landskapsvalnämnden	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom och 198 §3 mom.
Torsdag 21 december 2017 tidigast efter att sammanställningen av kandidatlistorna har uppgjorts	38.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	[23]
Torsdag 4 januari 2018 senast	24.	Befolkningsregistercentralen	Ett meddelandekort skickas till de röstberättigade vars adress är känd	21 § 4 mom.
Onsdag 10 januari 2018	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg inleds	47 § 1 mom.
Fredag 12 januari 2018 senast före kl. 16	16.	En röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkanden som gäller rösträttsregistret framställs hos magistraten	24 § 1 mom.
Måndag 15 januari 2018	13.	Magistraten	Rättelseyrkandena avgörs	25 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 före kl. 12 senast	12.	Magistraten	Eventuella ändringar som föranleds av besluten till följd av rättelseyrkanden görs i rösträttsregistret	25 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 före kl. 12 senast	12.	Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranleds av dessa görs i rösträttsregistret	26 § 1 mom.

[23] Lagen om kandidaters valfinansiering, 11 § 1 mom.

Senast den sjunde dagen efter att parten delgavs beslutet		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats; besvär över ett beslut av Befolkningsregistercentralen eller magistraten genom vilket en person med stöd av 26.1 § som självrättelse har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 kl. 12	12.	Befolkningsregistercentralen	Rösträttsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 16 januari 2018 före kl. 16 senast	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 §
Onsdag 17 januari 2018	11.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar inleds	47 § 1 mom.
Lördag 20 januari 2018	8.	Valförrättare	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 23 januari 2018	5.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet avslutas	47 § 1 mom.
Onsdag 24 januari 2018 från och med kl. 18	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur rösträttsregistret röstningsområdesvis och längderna levereras till centralvalnämnderna	
Fredag 26 januari 2018 kl. 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hinner behandlas	63 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2018 kl. 9-20	**VD**	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 § och 127 § 1 mom.
Söndag 28 januari 2018 tidigast kl. 12 eller av särskilda skäl kl. 9	**VD**	Valkretsnämnden	Förhandsrösterna räknas	198 § 5 mom.
Söndag 28 januari 2018 efter kl. 20	**VD**	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 29 januari 2018 senast kl. 12	*1.*	Valkretsnämnden	De röster som avgetts på valdagen kontrollräknas	198 § 5 mom.
Onsdag 31 januari 2018 vid ett möte som inleds senast kl.18	*3.*	Valkretsnämnden	Antalet röster för var och en av kandidaterna bekräftas och meddelas landskapsvalnämnden	198 § 6 mom.

Onsdag 31 januari 2018 utan dröjsmål efter att ha fått de meddelanden som avses i 198 § 6 mom.		Landskapsvalnämnden	Valresultatet fastställs och offentliggörs samt resultatet tillkännages	88 – 91 § och 198 § 6 mom.
Inom 14 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts		Ändringssökanden	Besvär angående landskapsvalnämndens beslut med vilket valresultatet har fastställts ska anföras hos förvaltningsdomstolen.	100-102 §
När valresultatet har vunnit laga kraft		Justitieministeriet	Arkivutskrifterna matas ut ur rösträttsregistret	29 § 3 mom.
Efter att arkivutskrifterna har matats ut		Befolkningsregistercentralen	Uppgifterna i rösträttsregistret utplånas	29 § 3 mom.
Inom två månader från att valresultatet har fastställts [senast tisdag 3 april 2018]		Den som valts till fullmäktige och den som valts till ersättare	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk	[24]

[24] Lagen om kandidaters valfinansiering, 5 och 8 §.